

CONTESTEN IN MORSECODE OP DE KORTEGOLF – BASIS

De beginselen uitgelegd door Rob HA7RJA

De meest recente versie van dit document vind je op

https://www.rob-jakobs.nl/open_docs/ha7rja/

1. INLEIDING EN DOELSTELLING

Van het bovenstaande internetadres kan een eerder document worden gedownload, over de beginselen van een morse-QSO op de kortegolf. Hierin wordt kort verwezen naar het 'fenomeen' contest, wat in dit document op een eenvoudige manier wordt besproken. Ik beperk me daarbij tot de contest in morse (CW).

Ik ben geen echte contester, maar ben wel goed bekend met de principes. De jaarlijkse *Nederlandse PACC Contest* kan op mijn deelname rekenen en af en toe maak ik ook wat verbindingen in andere contesten. Alles uitsluitend in morse/CW. Ik zie ook de voordelen van het deelnemen aan contesten, waaronder het verbeteren van de 'operating practice' in het amateurradioverkeer.

Ook voor de beginnende morse-amateur kan de deelname aan een contest waardevol zijn, omdat de benodigde 'woordenschat' voor een contest zeer beperkt is en het 'format' van de verbindingen erg eenvoudig en overzichtelijk is. Hierdoor kan een contestverbinding grotendeels vooraf voorbereid worden, waardoor het *moment suprême* minder spannend is. Het leuke is natuurlijk, dat - zoals bij elke radioverbinding - verrassingen altijd mogelijk zijn...

In dit document beschrijf ik het verloop van een contest-QSO. Als dit duidelijk is, kan ook voor de beginnende morse-amateur een contest leuk en nuttig zijn. Het is wel belangrijk, dat het morseschrift op een redelijke snelheid beheerst wordt, zowel voor seinen als voor opnemen; minimaal 10 wpm (woorden per minuut).

COPYRIGHT

©2024 Rob HA7RJA - Alle rechten voorbehouden

Vermenigvuldiging en distributie van dit document is uitsluitend toegestaan voor persoonlijk en niet-commercieel gebruik. Enig ander gebruik is zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur niet toegestaan.

Voor zover het maken van kopieën is toegestaan op grond van de Nederlandse Auteurswet 1912, art. 16 en 17, dient men de daarvoor verschuldigde vergoedingen aan de auteur te voldoen.

2. WAT IS EEN CONTEST EN WAAROM?

Een contest is – uiteraard – een wedstrijd. Bij een radio-contest proberen radiozendamateurs onderling zoveel mogelijk radioverbindingen te maken. Ze krijgen hiervoor punten en als ze fanatiek genoeg zijn, eindigen ze misschien wel op de eerste plaats. Veel zendamateurs doen in hun eentje mee aan een contest, maar deelname is ook als groep of vereniging mogelijk en met meerdere zenders en antennes die tegelijk op verschillende radiofrequenties actief zijn.

Op de kortegolf zijn de radioverbindingen gedurende een contest meestal wereldwijd.

Er zijn verschillende redenen waarom je aan een contest mee zou doen:

- wedstrijdelement; de spanning, de 'kick' en de hectiek van een wedstrijd;
- uitproberen/testen van zend- en ontvangstapparatuur en/of antenne(s);
- bestuderen van radiogolven (propagatie/condities) over een langere aansluitende periode;
- verbeteren van de individuele 'radio operating practice';
- verbinding maken met landen die je nog niet eerder hebt 'gewerkt';
- stimuleren van teamwerk; gezelligheid en succes van een team;
- enz., enz., enz. ...

Ook voor de beginnende morse-amateur interessant!

Ik denk dat menigeen verbaasd is, als ik zeg dat een morse-contest ook interessant is voor diegenen die hun morse-vaardigheden nog aan het ontwikkelen zijn. Vanwege de zeer beperkte vocabulair die voor een contest nodig is, kan namelijk al relatief snel begonnen worden met het maken van 'echte' radioverbindingen. Een vereiste is wel, dat je het hele alfabet plus de cijfers en het vraagteken kunt opnemen en seinen met een snelheid van minimaal 10 wpm (woorden per minuut); iets sneller, zeg 15 wpm, is nog beter.

3. DE STRUCTUUR EN HET VERLOOP VAN EEN MORSE-CONTEST

Het doel van een contest is, om zoveel mogelijk radioverbindingen te maken in een zo kort mogelijke tijd. Er wordt daarom geen tijd verspild. Dat geldt ook voor een morse-contest. Een contestverbinding is geldig, als er een zekere minimuminformatie over en weer wordt uitgewisseld en in een logboek wordt genoteerd: de roepnamen (callsigns), een RST-rapport en een toevoeging (zie 3.1). Uiteraard worden ook het tijdstip en de frequentie van de verbinding vastgelegd. Of er nog andere gegevens nodig zijn, kan in de regels voor de betreffende contest worden opgezocht.

3.1 Welke gegevens worden uitgewisseld?

Behalve dat de beide deelnemende roepnamen (callsign) van een verbinding bekend moeten zijn, wordt er in een contest ook altijd een **RST-rapport** plus een **toevoeging** over en weer uitgewisseld. Het tijdstip, de frequentie en de uitzendmode worden wel in het logboek vastgelegd, maar worden niet tijdens het QSO uitgewisseld.

Omwille van het gemak is het **RST-rapport** altijd '599' of '5NN' en geeft deze dus niet de werkelijke ontvangst weer. Een onervaren contester zou - met de beste intenties - een ander (realistischer) rapport dan 599 kunnen geven, maar dat is eigenlijk niet de bedoeling.

< verder op de volgende pagina >

Omdat het RST-rapport altijd '599' is, zenden veel stations dit in een enorm tempo, bijvoorbeeld 50 wpm; de toevoeging wordt daarna veel langzamer geseind. Uiteraard is dit computer-werk...

De **toevoeging** hangt af van de contest en deze is vastgelegd in de regels van de betreffende contest. De contest-regels zijn tegenwoordig altijd via het internet opvraagbaar.

De **toevoeging** kan vanalles zijn: een QSO-volnummer ('serial') (001, 002, 003, 004, enz), of een provincie/staat-afkorting (LB voor Limburg, FL voor Florida), of de leeftijd van de deelnemer, of de voornaam, enz. enz... Ik ben in een Duitse contest tegen gekomen, dat de T-shirtmaat moest worden opgegeven, dus S, M, L of XL of 2XL... Wat als toevoeging is vereist, staat in de regels van de betreffende contest.

TIP: Als jouw **toevoeging** een QSO-volnummer moet zijn, ga dan na of je eventuele logboekprogramma de mogelijkheid biedt om jouw QSO's automatisch te nummeren. Dit voorkomt fouten in je log. Een dubbel of ontbrekend QSO-volnummer levert namelijk meestal een of meerdere strafpunt op.

LET OP: Cijfers worden vaak verkort geseind, omwille van de snelheid. In een RST-rapport wordt de '9' vaak als 'N' geseind, dus **5NN** in plaats van **599**. Ook QSO-volnummers worden vaak verkort geseind, met name de 0 (nul). De NUL wordt dan geseind als de letter **O** ('dah dah dah') of de letter **T** ('dah'). Een enkele keer worden ook andere cijfers verkort geseind, zoals de **1** ('di dah').

Ter volledigheid: Bij het verkort seinen van cijfers, worden alle meervoudige 'dah-s' door één 'dah' vervangen. Dus bijvoorbeeld **1** wordt 'di dah', **2** wordt 'di di dah', **8** wordt 'dah di dit' en **9** wordt 'dah dit'. De verkorte 'N' voor de **9** komt dus niet van het Engelse woord 'nine'.

3.2 Puntentelling

De details van de puntentelling zijn altijd in het contest-reglement vastgelegd (zie sectie 5). Vaak is het principe als volgt: Elk QSO met een station dat op een bepaalde band nog niet is gewerkt levert één of meerdere punt(en) op. Tevens is er vaak sprake van een zogenaamde *multiplier* (een vermenigvuldigingsfactor). Bijvoorbeeld elk land dat nog niet op een bepaalde band is gewerkt, levert een punt voor de *multiplier* op. Bij bijvoorbeeld de *Nederlandse PACC Contest* levert elke nieuw gewerkte Nederlandse provincie per band een *multiplier*-punt op.

Aan het einde van de contest wordt het aantal QSO-punten vermenigvuldigd met de *multiplier* en levert zo het punteneindtotaal op. De deelnemer met het hoogste punteneindtotaal is de winnaar in zijn/haar deelnemercategorie.

Als deelnemer moet je er dus rekening mee houden, dat het soms beter is om een nieuw land of een nieuwe provincie te werken, in plaats van een extra QSO van een reeds gewerkt land/provincie.

Er zijn verschillende deelnemercategorieën, zoals 'hoog-vermogen' en 'laag-vermogen', of 'single operator' en 'multi operator', 'single band' of 'multi band', één of meerdere zendontvanger, etcetera. Elke categorie heeft zijn eigen winnaar.

3.3 Hoe herken je een contest-oproep?

De deelnemer aan een contest, bijvoorbeeld station PA3BSV, zal een algemene oproep doen met 'CQ TEST' of alleen met 'TEST'. Hij/zij zal dus seinen **CQ TEST PA3BSV** of **TEST PA3BSV**.

Je ziet dat er geen 'DE' wordt gebruikt. Dat mag wel, maar wordt vaak weggelaten om tijd te winnen. 'TEST' staat voor 'CONTEST'.

Soms wordt in plaats van 'TEST' de naam/afkorting van de contest gebruikt. Stel dat de contest wordt georganiseerd door de *Slow Morse Society* (fictieve naam), dan zou station PA3BSV ook kunnen seinen **CQ SMS PA3BSV**.

De roepnaam van de deelnemer wordt soms een keer herhaald en soms wordt aan het einde nog een keer 'TEST' of 'SMS' (in dit voorbeeld) toegevoegd. Station PA3BSV roept dan **CQ TEST PA3BSV PA3BSV TEST**. De gebruikelijke 'K' aan het einde wordt meestal weggelaten.

Stations die ellenlange CQ's uitzenden, verraden hiermee dat zij geen ervaren testers zijn. Dit is op zich geen enkel probleem en misschien juist een voordeel voor beginnende testers.

3.4 Een contest-station dat zijn roepnaam (callsign) maar niet zegt!

Soms hoor je, dat er door velen op een station wordt gereageerd, zonder dat deze zijn roepnaam (callsign) steeds uitzendt. Vaak is er ook filevorming (een pile-up) rond dit station. Het betreffende station is blijkbaar gewild en probeert de pile-up weg te werken door niet steeds zijn callsign te roepen (waardoor er alleen maar meer oproepen bij zouden komen). Hij gaat door totdat de pile-up voldoende is afgenomen en pas dan zal hij zijn roepnaam weer uitzenden, soms zonder 'CQ' en zonder 'TEST'.

Probeer niet in de verleiding te komen om mee te gaan roepen terwijl je de roepnaam van het station nog niet weet (blijkbaar is het een interessant station), want... mocht je oproep ineens beantwoord worden, dan weet je niet welke roepnaam je in je log moet noteren! Blijf dus gewoon luisteren, totdat je de roepnaam van het station weet.

3.5 Hoe reageer je op een contest-oproep?

Als station HA7RJA het 'CQ TEST'-roepende station PA3BSV wil werken, dan seint hij na de oproep van PA3BSV zijn roepnaam, dus seint hij **HA7RJA**. Niets meer en niets minder, dus ook geen 'K' of 'KN' er achteraan!

Als het mogelijk is, moet met ongeveer dezelfde seinsnelheid worden gereageerd als waarmee PA3BSV de oproep plaatst. Als HA7RJA een 'straight key' gebruikt, is dat misschien niet mogelijk. Dat is geen probleem, want PA3BSV hoort waarschijnlijk meteen al dat HA7RJA een 'straight key' gebruikt.

Als HA7RJA sowieso niet zo snel kan seinen, is dat ook geen probleem, zolang hij zijn uitzending zo kort mogelijk houdt, dus éénmaal de roepnaam en NIET herhalen dus!

*In een contest zal je tegenstation zich vaak **niet** aanpassen aan jouw snelheid; hij gaat er van uit, dat je de snelheid van zijn oproep kunt nemen. Wil je langzamer, sein dan kort 'PSE QRS'. Lomperikken heb je overal, dus ook onder de zendamateurs. Laat je daardoor niet intimideren en van de wijs brengen!*

Om het ontvangende station (PA3BSV) te laten wennen aan de toon en snelheid van het antwoordende station (HA7RJA), wil de laatste wel eens beginnen met 'DE' voor zijn roepnaam, dus **DE HA7RJA**. Het is echter beter om dat NIET te doen, omdat de ontvanger een roepnaam verwacht. Als hij meteen 'HA' hoort, roept hij deze misschien aan, omdat hij nog een Hongaarse verbinding nodig heeft (voor de *multiplier*, zie bij puntentelling 3.2). Denk er aan: Het draait in een contest allemaal om snelheid en efficiëntie!

3.6 De timing van je reactie

De TIMING van je reactie is erg belangrijk! Soms kun je het beste meteen je callsign roepen, soms kun je beter even wachten. Het hangt van de werkwijze van het CQ-roepende station af. Als het een gewild DX-station is, zal na zijn oproep een berg aan reacties losbarsten, een zogenaamde *pile-up* (file), waaronder stations met een 6-elements yagi en 1 kilowatt vermogen. Daar win jij het met je 100 watt-jes niet van, tenzij... je op het juiste moment roept!

Als beginnend contester heb je geen haast, dus door van tevoren te luisteren op welke stations PA3BSV reageert, kom je achter zijn strategie. Pakt hij het eerste luide station dat hij hoort, of wacht hij even totdat de eerst 'aanroepgolf' voorbij is? Als iedereen voor de eerste keer zijn callsign heeft geseind, gaat men luisteren of men gehoord is. Dat is soms het beste moment om jouw callsign te laten klinken! Liefst in een zo hoog mogelijk wpm-tempo, zodat het zo kort mogelijk duurt.

TIP: Luister van tevoren naar de soort gegevens die dadelijk in jouw antwoord van je worden verwacht: een RST plus volgnummer, of provincie-afkorting, of... Zie sectie 3.1 (Welke gegevens worden uitgewisseld?)

3.7 Je bent gehoord en aan de beurt! Help, wat nu?

=> Lees eerst sectie 3.1 (*Welke gegevens worden uitgewisseld?*).

=> Luister van tevoren naar de soort gegevens die van je worden verwacht: een RST plus volgnummer, of provincie-afkorting, of...

Heeft de CQ-roeper jouw roepnaam fout of onvolledig, zie dan Appendix A aan het einde van dit document.

Als de CQ-roeper (PA3BSV) jou (HA7RJA) uitkiest, zal hij reageren met jouw roepnaam en daar achter meteen zijn *RST-rapport* en *toevoeging* geven. Bijvoorbeeld: **HA7RJA 5NN LB**. Eventueel kan hij reageren met **HA7RJA UR 5NN LB**.

Als hij als toevoeging een QSO-volgnummer gebruikt, kan hij reageren met **HA7RJA 5NN 084**
TIP: Luister – indien van toepassing - van tevoren naar zijn volgnummer en schrijf het volgnummer wat hij jou zal geven alvast op, dat geeft minder stress tijdens jouw uitwisseling met hem.

Vervolgens reageer jij (HA7RJA) met een korte bevestiging (CFM 'Confirm' of 'QSL' of R 'Roger' of TU 'Thank you'), gevolgd door jouw *RST-rapport* en *toevoeging*, dus bijvoorbeeld: **CFM 5NN 004**. Geen roepnamen en geen 'K' of 'KN' er achteraan.

< verder op de volgende pagina >

Station PA3BSV zal bevestigen met een 'TU' of 'R' of 'QSL' of 'OK' of 'CFM' of '73' of alleen maar twee 'dits' of een ander teken van bevestiging. Zelden zal hij meteen weer 'CQ' gaan roepen (als hij dat wel doet, dan heeft hij jouw laatste uitzending misschien niet kunnen horen en is de verbinding niet gemaakt).

Gefeliciteerd, je verbinding met HA7RJA is nu gemaakt en bevestigd. Werk je logboek bij en op naar de volgende!

4. NA AFLOOP VAN DE CONTEST

Als je klaar bent met de contest, moet je nadenken over wat je met je contest log doet. Er zijn drie opties:

1. Je stuurt je log in als deelnemer; je doet dan dus echt mee met de wedstrijd;
2. Je stuurt je log in als 'checklog'. Deze optie wordt soms aangeboden en houdt in, dat jouw log wordt gebruikt om de logs van andere deelnemers te controleren. Jijzelf doet dan niet mee als deelnemer;
3. Je stuurt je log niet in en je gaat over tot de orde van de dag.

Mocht er een aandenken aan de contest worden aangeboden, dwz een certificaat of ander *token*, dan zul je voor optie 1 of 2 moeten kiezen. Bij optie 3 weet men namelijk niet zeker dat je hebt deelgenomen.

Hoe je jouw log moet insturen, staat in de regels van de betreffende contest.

5. CONTEST-AGENDA, CONTEST-REGELS, VERDERE INFORMATIE

Op internet zijn de diverse informaties over contesten te vinden, waaronder een contest-agenda en de regels van de diverse contesten. Elke contest heeft tegenwoordig een website, daarop kun je de regels van de contest lezen en ook zien hoe je je log moet insturen.

Agenda en verdere links: <https://www.contestcalendar.com/weeklycont.php>

6. TENSLOTTE MIJN ADVIES AAN DE BEGINNENDE CONTESTER

Lijkt het je wel leuk om je meer in het contesten te verdiepen, of misschien een keer proberen mee te doen? Luister dan eerst eens naar een contest, NADAT je deze handleiding hebt doorgelezen.

Bijna elk weekend is er wel een contest (zie agenda, link hierboven). Luister naar de diverse stations en probeer te herkennen wat in deze handleiding is uitgelegd. Geef niet te snel op en gebruik je fantasie. Misschien word je uiteindelijk wel een fanatiek en groot contester! SUCCES!!

Rob Jakobs HA7RJA (HSC #1233, HACWG #223, NTC #264, ex PA3BSV)

Mikebuda, Hongarije JN97td

E-mail: ha7rja@rob-jakobs.nl

= Morse code: Let your fingers do the talking! ==

APPENDIX A – JE WORDT BIJNA GEHOORD!

De onderstaande informatie is in een appendix ondergebracht, om het eerder beschreven algehele beeld van een contestverbinding overzichtelijk te houden.

Stel dat station PA3BSV 'CQ TEST' roept en stel dat jij (HA7RJA) dit station wilt werken. Door de hectiek van een contest en de wisselende propagatie op de kortegolf, komt het vaak voor dat station PA3BSV jouw roepnaam niet meteen goed of niet compleet heeft gehoord. Dit gebeurt meestal als PA3BSV door meerdere stations tegelijk wordt aangeroept (*QRM*, 'filevorming', een *pile-up*). De verbinding komt dan niet meteen tot stand.

Station PA3BSV heeft misschien wel een deel van jouw roepnaam (HA7RJA) gehoord en zal dan reageren met een stukje van jouw prefix, 'HA7' of 'HA', of met een stukje van jouw suffix, 'RJA' of 'JA'. Misschien denkt PA3BSV wel dat hij wordt aangeroept door een Japans station met prefix 'JA'.

Stel dat station PA3BSV alleen jouw prefix 'HA' heeft gehoord. Hij zal dan waarschijnlijk roepen **HA**, dwz alleen deze twee letters. Geen 'PSE' (please), geen vraagteken, geen 'K', geen andere poespas.

Het is nu de bedoeling, dat alleen de stations met prefix 'HA' nogmaals reageren, of de stations met 'HA' in de suffix. Station G3HBS (voorbeeld) hoort stil te blijven. De bedoeling van PA3BSV is natuurlijk, om het aantal roepende stations te verminderen, zodat hij HA7RJA beter kan horen.

Zodra PA3BSV de roepnaam HA7RJA in zijn geheel heeft gehoord, zal hij de standaard-procedure (sectie 3.7) weer volgen, door bijvoorbeeld te seinen **HA7RJA 5NN LB**. Hierop antwoord jij ook zoals in de standaard-procedure (sectie 3.7).

NOOT: *Er zullen vaak stations zijn, die niet begrepen hebben, dat zij niet horen te antwoorden als alleen om prefix 'HA' wordt gevraagd, of die toch willen voordringen – ik zeg het maar netjes. Helaas gebeurt dat vaak. Stoor je daar niet aan, reageer er niet op, blijf kalm en concentreer je op jouw eigen oproep. Als PA3BSV een ervaren contester is, zal hij de 'voordringer' juist mijden, als 'beloning' voor zijn slechte gedrag!*

Het tegenstation denkt, dat hij mijn roepnaam goed heeft, maar dat is niet zo.

Dit gebeurt ook, zo nu en dan.

Station PA3BSV roept 'CQ TEST' en jij antwoordt met je roepletters HA7RJA. Station PA3BSV geeft je meteen een rapport: **HA7RJ 5NN LB**. Oei, hij heeft je suffix fout opgenomen! Wat nu?

Mijn advies is, om GEEN rapport terug te geven, ook niet als je na dit rapport wilt gaan seinen 'SRI WRONG CALL'. De kans is namelijk groot, dat PA3BSV niet meer naar jou luistert als je eenmaal zijn rapport hebt gegeven; hij is dan al met de volgende verbinding bezig. Dit zal niet gebeuren, als je hem zijn rapport niet geeft, want daarop zit hij juist te wachten. Een verstandige reactie op een foute roepnaam is **N N N DE HA7RJA**, dit betekent 'Nee nee nee, dit is HA7RJA'. De letters **N** in het begin vallen meteen op, ze zijn kort en krachtig en PA3BSV zal zijn oren spitsen.

< verder op de volgende pagina >

Lukt het dan nog niet, probeer dan eens **N N N DE HA7RJA RJA RJA** en sein de tweemaal 'RJA' aan het einde eventueel extra langzaam met een 'straight key'. Die 'straight key' moet je dan wel paraat hebben staan!

Stel, dat station PA3BSV antwoordt met **HA4RJ 5NN LB**, dus '4' ipv '7' en geen 'A' aan het einde, dan zijn er twee mogelijkheden:

- PA3BSV heeft jouw roepnaam 'dubbelfout';
- PA3BSV bedoelt een ander station, namelijk HA4RJ!

Als je twijfelt of jouw roepnaam wel bedoeld wordt, reageer dan niet, dwz blijf stil en luister of je misschien een station HA4RJ hoort antwoorden. Zo ja, dan werd jouw roepnaam inderdaad niet bedoeld en roep je na de verbinding tussen PA3BSV en HA4RJ opnieuw. Mocht PA3BSV jou inderdaad bedoelen, dan zal er geen station HA4RJ zijn dat antwoordt en zal PA3BSV vanzelf nogmaals opnieuw seinen **HA4RJ 5NN LB**. Op dat moment antwoord je met **N N N DE HA7RJA**, denk er aan: geen rapport geven!

Uit het voorgaande blijkt hopelijk, dat er soms best wel het een en ander aan vaardigheden komt kijken bij een contest, mede door de druk van het wedstrijdtempo. Collega-amateurs die neerbuigend spreken over contesten en contesters zijn vaak slecht op de hoogte, of gunnen een ander niet hun plezier in onze mooie radio-hobby.
Vader, vergeef het hun, want zij weten niet waar ze het over hebben! (vrij naar Lucas 23:34)